

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefracate nu se
primesc. — Manuscripte nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schuler, Rudolf Mosse, A. Oppel's
Nachfolger, Anton Oppel, J.
Jannitsch, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein, Frenat, în
București: Agenca Invas, Suc-
cursale de Roum: nie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o colonă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
se în 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

„Gazeta” iese în mâ-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. aclestor.
Abonamentul pentru Brașov
la administrațiunea, piața mare,
Torgula nr. 30 etagiată
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 63.

Brașov, Sâmbătă, 19 (31) Martie

1894.

Kossuth și Bărnuțiu.

III.

Brașov, 18 Martie v.

Principiile politice ale lui Kos-
suth, culminându în nisuița de a
întâi și perpetua supremația ma-
ghiară asupra Românilor și a Sla-
vilor prin crearea unui stat na-
țional maghiar centralist pe ba-
sele libertății individuale și ale ega-
lității înaintea legii, au ținut de a
dreptul la omorirea naționalității
acestoră popore conlocuitoare, prin
mijlocul stăpânirii absolute și ex-
clusive a limbii maghiare.

Kossuth a fost înainte de toate
Maghiar și s'a devotat numai și
numai cauzei maghiare. Toate cele-
lalte cestiuni, ce priveau dezvoltarea
din patria sa, erau pentru el ori
numai o piedecă, pe care căuta să o
delature cu orice preț, ori numai
un mijloc de exploatat pentru sin-
gurul lui scop de a crea o Ungarie
mare și tare, în care să stăpânescă nu-
mai Maghiarii și unde cu timpul să
nu mai răsună de la un colț la al-
tăl decât limba și cântarea ma-
ghiară.

În Ungaria, dicea Kossuth, nu
pote fi decât o singură națiune —
cea maghiară; numai individualita-
tea națională a Maghiarilor are
drept de existență, numai întărirea
și înflorirea acesteia poate fi țin-
ta statului unitar și independent.

În această formulă culminează șco-
la naționalistă a lui Kossuth. El ura
din tot sufletul său orice desvol-
tare națională a popoarelor nema-
ghiare și uniunea Ardealului cu Țe-
ra-ungurască de aceea o pretindea cu
atâta vehemență, pentru că vedea în-
tr'însa cel mai puternic mijloc de a
nimici individualitatea națională a
Românilor.

Dér pe când Kossuth umbla să
amăgesea pe Români cu promisiunea,
că Ungurii vor șterge iobăgia și îi
vor împărtași de toate libertățile și

drepturile civile ungurești, ca ei să
nu zărescă mâna sacrilegă, ce se
ridicase spre a da lovitura de marte
naționalității lor, Simeon Bărnu-
țiu fu acela, care vedându perico-
lul strigă:

Fraților, să nu ne amăgim;
„Cum va pute fi Românul egal cu
Ungurul înaintea legii, când Ro-
mânul numai cu gura Ungurului
va pute vorbi cu judecătorii și aceș-
tia vor judeca toți după plăcerea
ministrului dreptății ungurești?” Nici
egalitate, nici dreptate pentru noi
nu poate fi, decât ni-se va omori na-
ționalitatea. „Fără de naționalitate
nu e libertate nici lumină nicăiri, ci
pretutindeni numai lanțuri, întune-
reci și amorie. Ce este apa pen-
tru pesci, aerul pentru sburătoare și
pentru toate viețuitoarele, ce este lu-
mina pentru vedere, soarele pentru
crescerea plantelor, vorba pentru
cugetare: aceea e naționalitatea pen-
tru orice popor... naționalitatea e
libertatea noastră cea din urmă și li-
manul salutei noastre viitoare... și cea
dintâi și cea din urmă legătură, ce
ne legă de națiunea noastră, este limba
națională...”

Acăsta este esența școlii națio-
naliste a lui Bărnuțiu, care, în fața
despotismului de rasă sistemizat
prin legi de Kossuth, pretindea în-
ainte de toate libertate națională pen-
tru Români.

Patru-șase și cinci de ani ne
despart de acel timp, când prin-
cipiul despotice de unificare și con-
topire națională al lui Kossuth se
isbi în capete cu principiul libertății
naționale profesat de Bărnuțiu.

De atunci încoco s'au petrecut
multe și mari lucruri în Europa.
Principiul de naționalitate a unit
Germania, a unit Italia și a creat
statele independente dela Dunăre și
din Balcani. Cum s'a rezolvat însă
conflictul cel mare ce l'a fost
provocat între naționalitățile din
Ungaria și Transilvania politica agre-

sivă a lui Kossuth? Cum a rămas
cu principiul naționalității și cu
ceștiunea libertății naționale a po-
porelor acestor țări?

N'avem decât să privim în
jurul nostru și vom vedea și ne
vom convinge, că astăzi totu prin-
cipiile lui Kossuth sunt, cari stă-
pânesc, mai mult ca odinioară, si-
tuațiunea la noi.

Ca nici odată până acuma pro-
gresază și este adă în florie între
Unguri școala de eutopie națională
a lui Kossuth Maghiarii se întrec
unii cu alții de a dovedi în fața
coștiugului celui mai mare agitator
al lor, că sunt pătrunși de ideile
și principiile lui.

Ce s'a făcut însă din școala na-
ționalistă a lui Bărnuțiu? Mai există
ea și decât există prin ce se mani-
festă?

Nu poate fi un moment mai
potrivit de-a ne gândi și a ne da
sămă asupra acestei întrebări, ca
momentul acesta, când Kossuth
cel mort își face intrarea sa trium-
fală în capitala ungară.

CRONICA POLITICĂ

— 18 (30) Martie

Au început statele a se ocupa forte
mult cu ceștiunea desarmării. Chiar ca-
purile încoronate, între cari cu deosebire
împăratul Germaniei, Țarul Rusiei, regii
Danemarcei și Italiei, se dice, că în prin-
cipiu n'ar fi contrarii desarmării. După
cum spune „Germania”, împăratul Wil-
helm dorește a scări greutatea, cari a-
pasă asupra populațiunii Europei din ca-
usa armatelor. Capelli, un valoros de-
putat italian, s'a exprimat într'una din
ședințele trecute ale camerei italiene, că
el este sigur informat asupra unei de-
clarațiuni a împăratului Wilhelm, în care
acesta a dîșu, că s'ar bucura, când Anglia
ș-ar micșora puterea armată, ca să-și potă
regula referințele financiare. Cum se vor-
besce, chiar acest stat l'a dat și contele
Kalnoky regelui Umberto, cu ocaziunea visi-

tei sale în Monza. Regele Danemarcei,
Christian IX, de curând s'a exprimat că-
tră un diplomat spaniol, că ar dori să
ajungă acele timpuri, când întrăgă Europa
va accepta principiul desarmării. Țarul
rusescu și împăratul austriac, dișe mai de-
parte Christian, după cum elu sigur știe,
ar fi forte aplecați de a face totu posi-
bilul în direcțiunea acesta. În fine ce se
ține de Franca, cei mai eselenți băr-
bați politici sunt prietini păcii; s'a re-
dus timpul de serviciu militar, care
este o dovadă, că din partea ei numai spri-
jin s'ar pute aștepta.

Între Cehi, și chiar între Cehii tineri,
se lătesce totu mai multu neîndestulirea
față de politica făcută de partida acestora.
Între elementele neîndestulite este și dia-
rul Cehilor tineri din Colin „Radikalni
Lissty”, care dișe următoarele: „Impresiunea
neplăcută în viața publică deja de multu
durează. În popor se desvöltă o nesigu-
ranță; alegătorii nu știu, ce să gândească,
ce ținută să ia; totu politica orbecă în in-
tunecă. Alegătorii știu, că au ales radicali,
au audiu vorbiri radicale, li-s'au
spus, că se va face opozițiune radicală, și
acăstale era lămurit. Acum însă ei vedu,
că o opozițiune radicală nu se manifestă
nicăiri, ba din contră se cam audu sciri
de ore-cari pertractari — și acăsta nu li-e
lămurit, ci din contră forte intunecat!
O astfel de nesiguranță e periculoasă și
pote să producă mari daune în politică,
deorece după nesiguranță urmează indispo-
sițiunea de a lucra pe teren politic și în
fine neîncrederea față de acăia, cari au vor-
bit într'unu mod și lucră într'altu.”

În Irlanda folosesc Parneliștii de-
valvarea și nesiguranța cauzată mai ales
în cercurile naționale irlandese prin re-
tragerea lui Gladstone, ca să-și elupte erăși
conducerea în țară. Liga națională a Par-
neliștilor provocoă într'unu manifestu pe
toți aderenții ei, ca să nu mai dea încre-
dere promisiunilor gôle ale guvernului,
deorece lordul Roseberry până acum mai
multu a stricat, decât a ajutat proiectul
Homerule. După-ce Anglia nici odată

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

COMÓRA.

Povestire, de Emile Souvestre.

(Fine.)

În dimineața următoare, bătrânul inva-
lidu luă pe nepotul său la o parte și-i
împărtași, că suma trebuincioasă pentru că-
lătoria e adunată și că acum potă pleca la
Spania, ori când vor vré.

Acăsta scire, care ar fi trebuit să
înveselască pe Charles, îi cauză un felu
de durere. Să părăsască elu tocmai acum
pe Susana, când începuseră a schimba cele
dintâi intimități ale iubirii; să se espună
la toate eventualitățile unei călătorii lungi,
obositoare și nesigure, acum, când ar fi
fost atâtu de frumos să potă ră-
mâné! Junele bărbat era pe aci să blas-
teme milioanele, cari trebuiau să fi aduse
din așa depărtare mare. De când interesul
său la viață se schimbă, setea lui după
bogăția amorfise într'unu modu particular.
La ce folosu erau acum banii cei mulți, cu
cari voia elu să cumpere fericirea? Nu o
afase elu ore deja?

Despre acestea elu nu spuse nimic
unchiului său, ci declară, că e gata să
plece.

Bătrânul soldat se însărcină cu pre-
gătirile pentru călătoria, și spre acestu scop
eși mai multe dișe de-arândul din casă, în-
soțit de Susana. În fine înștiință pe Char-
les, că n'a mai rămas alta de făcut, de-
cât să și prenumere locurile de călătoria.
Susana nu era acasă. Vincent rugă pe ne-
potul său să-l însoțească în afacerea acăsta
din urmă și se urcă amândoi într'o tră-
sură, deorece în urma alergăturilor din
dișele trecute începuseră să-l doră vechile
lui rane.

Cu ocazia uneia din escursiunile sale,
invalidul își procurase dișele, în cari se
relata despre desu amintita comóra de pe
țermurele riului Duero. Când era acum sin-
gur cu Charles, i-le dete, rugându-l să
caute, nu cumva conțin vre-o indigitare, care
li-ar pute fi de folos.

Junele bărbat află mai întâi numai
amănuntele, pe cari le cunoscă deja, apoi
raportul despre refuzul guvernului spaniol
și în fine date despre nisce săpături
fără rezultat, întreprinse de câțiva comer-

cianți din Barcelona. Deja era de credință,
că a esaminat toate actele referitoare la
acăsta afacere, când privirea lui dădu peste
o scrisore retipărită, care era semnată de unu
anume Pierre Dufour.

— „Pierre Dufour!” repetă Vincent,
„așa se numia măiestrul cuartirar al
companiei.”

— „În fapt elu așa se și însemnéază
aci”, răspuse Charles.

— „Dôrne feresce! eu îl credeam
pe acel cameradu bravu deja pe cea lume.
Lasă-mă să vedu, ce spune elu, care era
omul de încredere alu căpitanului...”

În locu să răspundă, Charles scose
un țipet puternic. Elu citise scrisorea
în sbor și se descoloră la față.

— „Ei bine, ce?” întrebă Vincent li-
niștit.

— „Ce e?”... repetă tînărul profe-
sionist. „Ei bine, decât ceea ce spune aci
Dufour e adevărat, atunci călătoria noastră
e de prisosă.”

— „Pentru ce ore?”

— „Pentru-că după cele ce spune
el, acele lădi nu erau pline cu bani, ci
cu praf de pușcă!”

Vincent se uită la nepotul său și
erupse într'unu risu cu hohotu.

— „Aha, va să dișă a fostu numai
praf de pușcă!” esclama el. „De aceea
dér au mai scos patrône din ele înainte
de ale îngropa...”

— „Și tu sciai despre acăsta?” îl în-
trerupse Charles.

— „Firesce, dór am vedut-o cu ochii
mei proprii”, răspuse moșnegul cu unu
tonu sec.

— „Apoi atunci... ei bine, atunci tu
m'ai amăgitu cu intențiune. Tu nu puteai
crede în existența miliônelor îngropate, și
promisiunea ta n'a fost dec, decât nu-
mai o glumă?”

— „Era serioasă”, răspuse soldatul
cu patos. „Eu și-am promis o comóra și
tu o vei și primi — numai cu deosebirea,
că nu o vom aduce din Spania.”

— „Ce vré să dișă cu acăsta?”

— „O vei afla îndată.”

Trăsura se opri înaintea unui maga-
zin, amândoi se detară jos și intrară. La
prima ochire Charles recunoscu atelierul
de legătoria de cărți alu patronului său de
mai înainte, care acum era renoit, de no-

n'a cedat partidei irlandeze, numai atunci când acesta se pune pe picioare de luptă față în față cu guvernul englez, acuma trebuie să se pretindă dela noul ministru-șef de cabinet o asigurare în scris, în care el să definească în mod precis și lămurit proiectul său Homerul.

Diarul sârbesc „Red“ primesc din Petersburg o corespondență, al cărei autor se dă, că este un general rusesc. Din această corespondență se vede, că opinia publică în Rusia a început să se schimbe în favorul Serbiei. Precum lovitură de stat de la 1-iulie a aprins entuziasmul și simpatia poporului rus, tot așa și noua încercare, după ce timpul surprinderilor neplăcute a trecut și regele a redobândit încrederea în sine, nu poate fi judecată de cât în mod favorabil din partea națiunii. Rusia privește cu cea mai mare mulțumire concentrarea puterii în mâinile regelui Alexandru, înaintea căruia, ca și înaintea mamei sale, se închină toate inimile rusești. Rusia nu voese să aibă nici o înfruntare asupra afacerilor interne ale Serbiei și declară, că Serbia este mai aproape de cât toate celelalte popoare de Rusia. Buna înțelegere, ce domnește acum între biserică și rege, sprijinul pe care regele îl dă bisericii, au produs în Rusia o reacțiune favorabilă Serbiei.

Primul ministru belgian Bernaert, prezentându-se acum trei zile monarhului său în castelul de la Laeken, i-a spus situația politică a Belgiei și cea parlamentară și a arătat motivele, care au silit pe guvern să părăsească cămașta statului în aceste momente grave. Causa actuală a crizei ministeriale nu este numai respingerea reprezentărilor minorităților. Cabinetul din potrivă s'a folosit de această împrejurare spre a scutura un jug, care apăsa greu asupra umerilor lui. Încă de mai multe luni majoritatea Camerei, condusă de deputatul clerical extrem Coreman și Woeste, se folosea de toate împrejurările spre a crea guvernului perplexitate și greutate. În chestiunea reformei militare s'a arătat cu totul dușmană, și în contra voinței guvernului a adus în discuția parlamentului chestiunea taxelor asupra cărnei și a grânelor. Și pentru ca să umple cupa, fracțiunea extrema clericală a mai scos la ivelă și nenorocita chestiune scolară, în privința căreia a fost pace timp de 10 ani. Numita fracție pretinde, ca toate școlile mănăstirilor să fie subvenționate de stat. Guvernul a tras serioasă atențiune a tuturor să nu așeze din nou o certă potolită, care a durat 10 ani între marile partide ale Belgiei. Clericali însă nu vor să știe nimic de vorbele guvernului, și de aceea ministrul Bernaert a ajuns la convingerea, că altă cale nu mai e, de cât să se retragă.

După-ce în ancheta, care s'a înrunit pentru statorirea cauzei, ce a produs con-

spoiu și provădit cu toate instrumentele de lipsă. Tocmai voia să ceară explicații despre tot lucrul acesta, când privirile lui căzură pe numele proprietarului, care ca de obicei era atârnat în litere de aur de-asupra a tablei — era numele său propriu. În același moment se deschise și ușa dela odaia de dinapoi și el văzu un foc, ce ardea cu vioiciune, o masă așternută și pe Susana, care-i făcea zimbindu un gest de invitație, ca să se apropie.

Atunci Vincent se întorse spre el, îl prinse de mână și-i dăse: „Acăsta e comora, pe care ți-am fost promis-o: o ocupațiune, care se-ți dea pâinea de toate zilele și o femeie bună, care te va feri. Tote câte le vezi aici, le-ai câștigat tu însuși și sunt proprietatea ta. Nu fi de supărat, decă te-am amăgit: tu nu voiai să primești fericirea de bună voie, și eu atunci am făcut ca doicele, care unghie marginea paharului cu miere, când copilul sugător refuză de a bea. Acum când știi, că unde se află fericirea și o ai gustată, speră totuși, că nu o vei mai refuza“.

Camil B...

flictului de graniță între Serbi și Bulgari, înseși mărturiile sârbesci au recunoscut, că singur și numai organele de granițe sârbesci sunt de vină la conflictul amintit, guvernul bulgar a trimis o notă foarte energică la Belgrad, în care pretinde despăgubire materială.

Situația politică.

Asupra situației politice interne „Pesti Hirlap“ scrie următoarele:

Scirile despre criza ministerială, cu toate desmințirile, se susțin încă și azi, ba s'au lățit chiar. Acăsta o pricinuesc mai ales călătoria lui Wekerle la Viena. Nu scim, ce ar pute justifica baza acestor sciri, ba judecând după semne, nu s'ar pute vorbi de o criză ministerială. Cu toate acestea sunt prognosticuri serioase, că cabinetul Wekerle stă în fața unor zile grele, și încă nu dă pentru serbările înmormântării lui Kossuth, care vor trece în ordine, decât cu atât mai vârtos pentru păreri, ce domnesc în cercurile cele mai competente ale Curții. Combinațiile asupra crizei se par a fi motivate din două cauze efective.

Una este, ceea ce amintim și mai înainte, că telegrama mulcomitoare a fiilor lui Kossuth a fost afișată oficial. Împrejurarea acăsta a făcut în Viena impresiunea, că ordinea publică din Ungaria s'a susținut numai cu ajutorul fiilor lui Kossuth, ceea ce după păreri delatate Curte, trage mai mult în culpă, decât s'ar pute crede.

A doua cauză — tot după părerea cercurilor Curții — este, că Corona a fost mestecată în chestiunea doliului în măsură mai mare, decât s'ar fi putut permite într-un stat constituțional. În privința acăsta nu e apăsătoare în de ajuns nici împrejurarea, că prin atitudinea sa hotărâtă, guvernul și partida lui, care a fost chemată a coperi într-o coroană, a suferit o mare știrbire în popularitatea sa, ceea ce în împrejurările date este o jertfă destul de grea, care nu e lipsită de patriotizm.

Acestea sunt cauzele, care fac într-adevăr situația mai chinătoare, de cum ea s'ar pute judeca în urma desmințirilor oficiale. Ministrul-șef Wekerle a plecat la Viena la un consiliu ministerial comun în afaceri financiare, și Vineri se va prezenta înaintea Monarhului, care șese din Abbazia. Acăsta și este punctul culminant și dela acăsta va atârna desvoltarea ulterioară a lucrurilor.

„Pangermanismul“.

Sub acest titlu „Politik“ de ieri scrie următoarele:

Domnul Pfister de Schweighausen, luptătorul grozav pentru pangermanismul cel mai ridicol, din nou vine călare pe murgul său din Reichenberg, în mâna stângă cu un scut negru-roșu aurii și în dreapta cu o sabie puternică, cu care voiese să pregătească întregului element slav unii finit tragic.

„Contrastul între germanism și slavism, dăse el, „este începutul și finalul politice actuale europene. Spre Ost îți îndreptă ochii, popurile germane, căci din Vest nu te amenință nici un pericol. Se pregătesc o luptă de rasă, luptă panslavismului contra pangermanismului. Înainte de toate se îndreptă mișcarea panslavismului în contra imperiului german și contra Austro-Ungariei. Precum făcuse luptă se începe cu frecătură între anteposturi, așa și lupta neîncungurabilă a lumii slave și germane.

„Imperiul german și Austro-Ungaria stau la pază de granițe; pentru aceea se îndreptă înainte de toate contra lor ura, care o aflăm în vorbe și faptele panslavistilor. Statele aceste odată învinse de lumea slavă, s'ar încreșta mișcarea panslavă necondiționată în contra celorlalte state germane: Anglia, Suedia, Norvegia, Holandia, Danemarca, Islanda, Belgia, Flmania, Luxemburg și Elveția. Nu va fi lupta statelor politice, ci lupta raselor!“

Pentru aceea d-l Pfister cere unirea tuturor semințiilor germane. Cu panslavismul trebuie să stea față în față pangermanismul. Datorința fiă-cărui German este; să lucre spre ținta acăsta; deci: „noroce ție, tu pangermanismule sublim!“

Cu acăsta închieă d-l Pfister, tradând în mod foarte curios născuțele bărbatilor, care cu tot zelul propagă pangermanismul. Numai că acăstea sunt cu mult mai politicoși, decât d-l Pfister, deoarece numai foarte rar vorbesc în mod pangermanistic, din contră însă lucră totdeauna și cu perseverență ast-fel.

SCIRILE ȚILEI.

— 18 (30) Martie

Dela Curiă. La 28 Martie Curia a pertractat asupra sentinței tribunalului din Clușiu în procesul „Fóiei Poporului“, în care d. învățătorul Petrovič, ca autor al articolului incriminat, a fost condamnat la două luni, și d-l Ioan Russu-Șirianul la 15 zile închisore de stat. Cererea de nulitate a acușărilor a fost respinsă, din potrivă însă apelațiunea procurorului, care a cerut, ca d. Ioan Russu-Șirianu să fie osândit, pe baza patentei austriace, nu la închisore de stat, ci la închisore ordinară, a fost primită. Sentința tribunalului fiind astfel casată, se va statori o nouă pertractare.

— 0 —

Unu ténér, care cunoșce bine limba română și germană, având cel puțin șase clase gimnasiale seu reale, poate găsi ocupațiune, ca secretar în condițiuni favorabile, la Predeal. Informațiuni mai detaliate dă Administrația „Gazetei Transilvaniei“.

— 0 —

Terorismul. Cetim în „Dreptatea“: Din diferite orașe ale țării primim scirea, că comitete secrete amenință cu devastare pe toți proprietarii caselor, care nu arborează steag negru pentru Kossuth. Mai ales la Arad e mare terorismul, încât atât Episcopia cât și institutul „Victoria“ a trebuit să-și acuire pázitorii. Prin Timișoara încă s'au lipit pe pereți afișe cu provocare în același înțeles.

— 0 —

Numirea Metropolitului din Agram. Lui „Bud. Hirl.“ i-se comunică din Viena, că Maiestatea sa ar fi iscalit, la 28 Martie n. c., decretul, prin care Posilovic, episcopul din Zengg, este numit Metropolit al Agramului.

— 0 —

O propunere nostimă „Erdelyi Hiradó“ face în numărul său din urmă o propunere foarte nostimă cu privire la înmormântarea lui Kossuth. Dăse, că ar fi la loc să se ducă și din Ardelu pământ pentru mormântul lui Kossuth, — și anume: 1) Din Redouta din Clușiu „unde s'a proclamat uniunea, și din sala vechilor ședințe ale dieței ardelen (edificiul Minorților) 2) Comitatul Clușiu: de pe mormântul lui Vasváry; 3) Comitatul Sălagiu: de pe mormântul lui Wesselényi; 4) Solnoc Dobăca: de pe Cserhalom; 5) Bistrița-Năsăud: de pe ruinele castelului Rákoczy, cuibul Huniadesilor; 6) Ciuc: de pe hotarul din Madefalva; 7) Treiscaune: de pe mormântul lui Gábor Aron; 8) Odorheiu: de la Buda, cuibul lui Attila; 9) Mureș-Turda: de la piedestalul statuei lui Bem; 10) Târnava-mare: de pe locul, unde a căzut Petőfi în lupta dela Sighișoara; 11) Alba-inferioară: de pe mormântul jertfelor din Aiud dela 1848; 12) Turda Arieș: de pe locul, unde a căzut Mihai; 13) Târnava-mică: de pe terenul de luptă dela Kerelő Szt. Pál, unde Stefanu Bathory a câștigat învingere; 14) Sibiu: De pe teritoriul orașului, ca semn a învingerilor lui Bem; 15) Huniádora: de pe terenul luptei dela Simeria; 16) Brașov: de pe vârful Tâmpa etc. etc. Fă-care comitat — dăse numita fôia — să fie reprezentată la înmormântare printr-o deputațiune, care să ducă câte-o mână de pământ.

— 0 —

Unu monument românesc în Viena. Cetim în „Vatra“: În parcul imperial dela Schönbrunn lângă Viena se află azi o capelă mică, zidită de Șerbanu II Vodă Cantacuzinul. La 1683, la vestita impresorare a Vienei de către Turci, a luat parte și Șerbanu Vodă, ca ajutorul lui Cara-Mustafa pașa. Viena a fost mântuită de Ion

Sobiesky și de Șerbanu Vodă. Pe Șerbanu nu-l lăsa inima să vada pe Turci biruind pe creștin; și astfel s'a pus în înțelegere cu impresurații și le tradă planurile Turcilor. Pe locul unde a fost lagărul românesc, Șerbanu a ridicat o capelă și o cruce cu inscripția latină și română. Capela a fost reînviată, crucea e acum într-un muzeu austriac.

— 0 —

Miniștri iau parte. „Magyar-Ország“ aduce sub rezervă scirea, că dela monarhul a sosit o telegramă, prin care li-se dă voia ministrilor de a lua parte la înmormântarea lui Kossuth.

— 0 —

Deputat sinodal. Preoțimea din protopopiatul Brașovului a ales er deputat sinodal pentru noul period de trei ani la sinodul arhidieceșan, pe d-l protopop Vasile Voina. Alegerea celor doi deputați mirenți se va face Duminecă.

— 0 —

D-l Traian Mureșianu cunoscutul bariton, care va concerta mâne, Sâmbătă seara, 19 Martie v. în palatul Ateneului din București, a fost primit alaltăeri în audiență de A. S. R. Principele Ferdinand, dăse „Timpul“. A. Sa a promis, că va asista la concertul d-lui Mureșianu.

— 0 —

Cutremur mare de pământ. Un cutremur violent de pământ s'a simțit în 12/24 l. c., în Rusia, în multe localități, în deosebi în partea nord-vestică a Odeșei. Cutremurul a fost puternic la Chișineu. Pe la orele 9 mulți au băgat de seamă, că pământul se clatină și au auzit bubuituri teribile sub pământ. În multe case s'au surpat tavanurile și au căzut mobilele jos. Cutremurul a ținut 2 secunde. Până acum nu s'a întâmplat în Basarabia atâtea cutremure. Lumea superstițioasă crede, că acesta e un semn despre sfârșitul lumii. În Balta cutremurul a durat 20 de secunde. Fereștrile caselor s'au spart, și ușile s'au deschis singure. Timpul era foarte urit. În același timp, s'au produs cutremuri în districtul Odeșei; s'au auzit 3 bubuituri mari sub pământ. La ultima bubuitură toate mobilele de prin casă s'au prăvălit. În Odesa cutremurul a pricinuit și alte nădrăvănii.

Astfel d. e. pasnicul muzeului automatic, a fost cuprins de o spaimă grozavă, auzind bubuiturile subterane. El era tocmai ocupat cu spălarea meselor de marmură, când de-odată vede, că toate figurile de ceră: împărații, regii etc. încep să se misce încete și încete. Pasnicul credea, că figurile sunt fermecate și a fugit afară în drum strigând desperat. El a căzut jos leșinat. Când s'a deșteptat la spital și i-s'a spus cauza pentru ce jucă figurile de ceră, a început și el să ridă.

— 0 —

Prețul călătoriilor împărătești. Trenul special al împăratului Germaniei a mers, în urmă, de două ori la Abbazia și de două ori s'a întors la Berlin. Fă-care cale a costat 9600 mărci, toate patru căile 38,400 mărci, adică aproape 25,000 florini. Și când ne gândim căți omeni s'eraci ar pute trăi cu acăsta sumă, anual?...

— 0 —

Amatorilor de aripate domestice li-se face cunoscut, că la d-l F. W. Frank, controlor orașenesc din Brașov, se pot căpeta ouă de găini Plymouth-Rocks.

„Valahisarea Sârbilor.“

„Budapesti Hirlap“ publică sub titlul de sus următoarele „destăinuir“, ce dăse, că le primesc „din isvor bine informat“, pentru care însă lăsam să garanteze fôia ungu-răscă:

Privitor la raporturile de naționalitate din Ungaria, găsim date interesante în unele foi sârbesci din părțile sudice, care continu se plâng, că în unele ținuturi espuse, poporul sârbesc se lapă cu pași repezi de naționalitatea lui și în

mare parte se contopesc în elementul român. Vina pentru acesta li-se atribuie în cea mai mare parte arhierilor sârbi, cari în aceste locuri espuse au aplicat până acum învățători și preoți de origine valahă, cari apoi prin ajutorul bisericeii, al școlii și mai ales prin aceea, că au stărnit să încheie căsătorii între tineri sârbi și fete române, au valahisat cu totul generațiunea mai tină.

Tendința acesta este atât de puternică, încât d. es. la mânăstirea sârbăscă dela Bezdin, chiar și registrele pentru socotelile economice se pōrtă în limba valahă și probabil, că nu peste multă limba valahă se va încuibă și în liturgiă.

Pentru toate acestea Sârbii aruncă vina și asupra ministrului, care în comunele mixte, cu ocaziunea despărțirilor ierarhice, la împărțirea averilor, aprōpe fără excepțiune sprijinesc interesele Valahilor. Sârbii dic însă, că prin această apăsare a lor maghiarimea nu face alta, decât spre pierirea sa își cresce un înimic mai puternic și mai vinjos, care — precum în modul cel mai eclatant au dovedit-o evenimentele politice mai noue, — totu mai mult se pregătesc de-a păși acum și pe terenul practic cu politica sa agresivă.

Din Neu-Wied.

„Țara“ din Bucuresci primesc următoarea scrisoară:

Neu-Wied, 10 (22) Martie.

Frumosul și mărețul castel dela Segenhaus, a cătut într-o tăcere și monotonă majestōsă, demnă de un vechiu palat princiar. Nimic nu-ți mai denotă, că aci locuesce ađi încântătoarea Carmen Sylva, flōrea poșilor, mândria reginelor, femeie, care odinōră înveselea inima cea mai tristă și făcea să suridă figura cea mai posomorită. Castelul dela Segenhaus își face ađi impresia unui palat medieval părăsit de domnul său.

Aci multă dorita noastră Suverană își petrece zilele în tăcere, admirând dela ferestra-i dinspre parc, fî-care pom, observând fî-care nor. Adesea, trecend, o vedeam, cum la aceeași ferestră stând, căuta în văzduh un punct de distracți, care să-i arate, pōte, cauza fericirii pierdute. E o lună și mai bine, de când Regina este, potu dice, aprōpe pe deplin restabilită; slăbiciunea-i, de care suferă de mai bine de doi ani este vindecată; afară de ultimele accese de friguri și influență, Majestatea Sa a fost și este sănătoasă.

Mama Majestății Sale, bătrana principesă de Wied, a fost și dēna cam bolnavă, dēr ađi, grație providenței și căutării doctorilor, e bine.

Timpul pe aci e frumos, și după spusele locuitorilor și pușinelor mele cunoscinte, de multu nu s'a vădit pe aci o vreme așa de frumoasă, atât de favorabilă.

Regina, profitând de vremea acesta, face din când în când preumblări prin împrejurimi și dese visite cător-va cunoscinte ale sale, în special merge la castelul Mon-Repos, proprietatea și reședința fratelui ei, principele de Wied.

Pe aci, cu deosebire în castel — bine înțeles, — se așteptă cu mare nerăbdare sosirea M. S. Regelui, sosire, care e fixată pe la mijlocul lunii Aprilie st. n., și dēcă mi-e datu să vă potu spune totul, se crede, că odată cu întōrcerea Regelui în țară, veți putea avea fericirea să vedeți și să aveți în capitală, pe multu dorita noastră Suverană, mândra Carmen-Sylva.

De multu, Majestatea Sa totu așteptă să se potă vindeca pe deplin, ca să potă revedea patria multu dorită, țera în care și-a petrecut cei mai frumoși ani ai tinereții. Cu câtă nerăbdare trebuie să aștepte ziua, când va mai putea revedea castelul din Sinaia, adevăratu cuib de regină, munții și Peșu-i iubit, pe care l'a cântat cu atata măestrie, făcend admiratiia tuturor străinilor.

Cred, că scriți despre căsătoriile, ce se fac în familiile de Hohenzollern și de Saxa-Koburg-Gotha. Principele Carol de

Hohenzollern se căsătorește cu principesa de Flandra, fica moștenitorului de tron de Belgie. Această căsătorie se va face cu mare pompă pe la sfîșitul lunii Aprilie, la Bruxelles.

Cele mai mari pregătiri se fac pentru căsătoria princesei Victoria de Saxa-Coburg-Gotha cu marele duce de Hessa, care va avea loc la Coburg, în ziua de 18 Aprilie. M. S. Regina Engliterei, M. S. împăratul Germaniei pōte, Marele duce Nicolae al Rusiei, Regele României, precum aprōpe toate capetele încoronate din imperiul german voru asista la această căsătorie. E probabil, că chiar M. S. Regina Elisabeta se asiste.

Trebuie să mai adaug, că atât la nunta princesei de Coburg cât și la aceea a principelui Carol de Hohenzollern va fi nașu M. S. Regele.

Socialiștii austriaci și reforma electorală.

La 28 Martie n. c. s'a ținut în Viena marea adunare a partidei social-democratice, alu căreia obiectu de discușiune a fostu reforma electorală, proiectată de guvernul austriac.

În această adunare, dr. Adler a prezentat următorul proiect de rezoluțiune, care a fost primit din partea adunării cu 66 voturi contra 42:

„Reforma electorală, proiectată de guvern, fiind ea o batjocură pentru muncitor, se respinge cu indignațiune. Adunarea declară, că classa muncitorilor vrē să lupte cu toate mijlocele, ce le are la dispoșițiune, pentru dobândirea dreptului electoral general, egal și nemijlocit. De aceste mijloce se ține în primul loc greva în masă a muncitorilor, și de aceea conducătorii partidei se îndrumă, ca să ia toate măsurile de lipsă pentru-ca în casul, când guvernul și partidele ar duce proletariatul la extrem, să se potă începe la timpul convenit greva generală.“

Așa-dēră izbucnirea unei greve generale în Austria este hotărâtă; mai rămâne numai să se stabilizească modalitățile executării. Se va vedea, ce va face guvernul austriac în fața acestor amenințări.

Telegr. part. a „Gaz. Trans.“

Deva, 29 Martie.*) Membrii români, în congregațiunea de astăzi, au apărât cu bărbăție și devotament, atât principiele lor politice, cât și lealitatea lor către națiunea română și față de tron și Dinastie, propunend a se lua dela ordinea zilei, atât condolența pentru mōrtea, cât și eternizarea memoriei și politiceii lui Kossuth, — dēr au fost majorizați.

NECROLOGU. Cu inima frântă de durere se aduce tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscătorilor spre sciință, cum-că neuitatul soț, tată, frate, cumnat și unchiu

Gregoriu Vitez, nobilul de Zsadány, în urma unei scurte suferințe, în etate de 68 ani, Mercur în 28 Martie n. 1894 la 9 ore a. m., și-a dat sufletul, în mâinile Creatorului.

Rēmășițele pămēntesci ale defunctului s'au astrucat în Teaca la 30 Martie n. c. Teaca, 27 Martie 1894.

Fiă-i țērēna ușoră și memoria binecuvēntată!

ULTIME SCIRI.

Viena, 29 Martie. „Polit. Corr.“ trage la îndoială scirea dată de „Novoje Vremja“, după care Turcia are de gând să concentreze trupe la hotarele bulgare din cauza agitațiunii pentru școlele din Macedonia.

Bucuresci, 25 Martie. Principele

*) Această telegramă, deși a fost predată la oficiul din Deva la orele 3 p. m., am primit-o numai la 7 ore sēra, după espedarea țiarului.

— Red.

moștenitoru Ferdinand și cu principesa Maria plecă mâne la Iași spre a visita orașul.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 30 Martie. Kossuth a lăsat un testament. Familia a hotărât să se țină secret, din cauză, că conține atacuri grele asupra dinastiei și a sistemului de guvernare. — Ținuta, care va avea să observe ministerul cu ocaziunea mōrții lui Kossuth, s'a hotărât deja în 1889 și ministerul se va ține strict de hotăriri de atunci

Ajutoru pentru școlele din Blașiu.

(Fine.)

6) Din cămărașul deșertu pe l. Nr. 301 dela: Augustin Laurențiu, Nic. Deac Popu Vas. câte 1 fl., Emiliu Marcu 20 cr. 7) Din Năoiu pe l. Nr. 302 dela: Sim. Popu, preot 5 fl. 8) Din Cistelec pe l. Nr. 303 cu cr. 1 fl. 50 cr. 9) Din Balda pe l. Nr. 304 dela: Sim. Pinte, preot 5 fl., Teodor Banu, invēt. 2 fl. 50 cr., Vas. Dobra 1 fl. 50 cr., Floreanu Chirilă 1 fl. Alții cu cr. — 11 fl. 70 cr. 10) Din Șermeșu pe l. Nr. 305 dela: Const. Rusu 5 fl., Buzanu Gr. 1 fl., Roșca Iuon 1 fl., Mureșanu Ilén 50 cr., Ioanu Botezanu 3 fl., Chiluțu Artimonu 1 fl. 11) Din Șermeșel pe l. Nr. 306 dela: I. Micu, P. Rațu, T. Rațu, Z. Rațu câte 1 fl. Alții cu cr. Totalu 8 fl. 50 cr. 12) Din Uilacul de câmpie pe l. Nr. 307 dela: Const. Costin 1 fl., Emilia Costin 1 fl. Dela popor 3 fl. 20 cr. 13) Din Șopțeriu pe lista Nr. 308 dela: D. Turcu 1 fl. 50 cr. Iac. Popu 1 fl., Archiudeanu I. 1 fl. Alții cu cr. Totalu 6 fl.

14) Din Silivașu pe l. Nr. 310 dela: Al. Lupanu 3 fl., Amalia Lupanu 1 fl., Filon Rațu 2 fl. Alții cu cr. = 8 fl. 50 cr. 15) Din Tușiu pe l. Nr. 212 dela: Vas. Șuteu 1 fl. Alții cu cr. Totalu 5 fl. 60 cr. 16) Din Chibulcutu pe lista Nr. 313 dela: Dem. Rusu, preot 2 fl. 50 cr. 17) Din Visunia pe l. Nr. 314 dela: I. Popu, preot 3 fl. Alții cu cr. Totalu 6 fl. 69 cr. 18) Din Chiciudu pe l. Nr. 315 dela: Petru Rusu, preot 5 fl., Dela poporen 3 fl., Bis. gr. cat. 3 fl., Dum. Mărgineanu 1 fl. Totalu 12 fl. 19) Din Sănu-Mihaiul de Câmpie pe lista Nr. 316. Bucate dela pop. în preț de 5 fl. 48 cr., A. Bărbulescu, preot 5 fl., Al. Haboru, propriet. 2 fl., Elena Haboru n. Fulea 2 fl., Zacharie Iliviciu, Ferenczi Károly, Kutas Sándor, Kutas Iléna n. Iănosu câte 1 fl. Alții cu cr. Totalu 20 fl. 02 cr. 20) Din Lumperd pe l. Nr. 317 dela: Bas. Calianu 1 fl., Poporul 1 fl. 80 cr.

Suma contribuțiilor publicate până acum: 9047 fl. 71 cr.

DIVERSE.

Despre înroșire. Procesul fiziologic al înroșirii constă din aceea, că arteriile mici ale capului, de-odată se estind și iau în sine o cantitate mai mare de sânge. Se pōte acesta produce și în mod artificial prin inspirare de amylnitrit. Ce fel de procese fiziologice nasc înș nervii, cari se finesc în păturile acele ale arteriilor mici ale capului, așa că se produce înroșirea? Fiziologul Melinaud declară, că cele patru motive principale ale înroșirii sunt modestia, umilirea, sfiala și mânia, și că omul înroșese pe basa acestor proprietăți numai în ființa de față a altora. Numai fōrte puțin omeni înroșesc, când sunt singuri. Amoresații, după cum dice Melinaud, dēcă odată s'au declarat, numai înroșesc unul de altu. Copii de totu mic nu înroșesc niciodată. Omenii tineri înroșesc mai adese-or, decât mai târziu, dēcă îmbătrānesc. În totu casul, dice Melinaud, înroșirea este un luxu supeflu și chiar periculos.

O fugă romantică. Din Constantinopol se scriu următoarele: La începutul anului acestuia au fugit din Adana, capitala vilaetului cu același nume, situat în partea nord-vestică a Asiei mici, mai multe tinere femei turce. Fuga lor romantică a datu nascere chiar și la interveniri diplomatice. Chestia e acesta: În Adana se află o școlă americană de fete. Școlă acesta e cercetat și de fete de origine turcă. Petrecend mereu în societatea colegelor lor americane, cari veniseră

din America, turcocele aușieră mereu povestindu-li-se despre libertatea femeilor în lumea nouă, și faptul acesta le-a ademinit atât de mult, în cătă ele s'au hotărât să fugă în America. Ajutate fiind de tovarășele lor, ele au reușit să fugă fără să bage de seamă părinții, rudele și cunoscții lor. Își pōte ori-cine inchipui, ce senzație mare a stărnit întâmplarea acesta atât în Adana, cât și la Mersina, un orașel, în portul căruia s'au imbarcat fetele spre America. Pōrta s'a adresat guvernului Statelor-Unite, și după multe cercetări, fetele au fost prinse și aduse érași în patria lor.

Esposiția din Chicago. În timpul celor 183 de zile, cătă a durat esposiția din Chicago, marile linii, cari strătaie acestu oraș, au adus 9,916,000 de călători. Liniile mărginașe au adus și ele 24,386,000, pe când mișcarea liniilor locale (între cari se socotesc și tramvaiele, vapoarele, etc.) au atins în totalu cifra de 215,750,000 de călători.

Colorile și sentimentele. Poetul Rimbaud a făcut sunetul vocalelor, în care simbolizează fî-care vocală. Acum un englez la rândul lui, ia colerile și simbolizează cu ele sentimentele omenești. — Este timpul — dice el — de a sfîși cu hărtia albă și cernă neagră, căci aceste două colorii sunt grosolane, și nu potu traduce de cătă într'un mod imperfect građuinea ideilor și simțirilor noastre. Pe viitoru va fi deci nevoe să scriem pe o hărtie și cu o cernă colorată; ca să scriem bine, cernea va simbolisa sentimentele noastre particulare, ér hărtia starea sufletului nostru. Totu acestu Englez a făcut și un dicționar al colorilor. Ast-fel „galbenul“ însemnă bucuria; „gris“ suferința și doliu; „albastrul“ amorul; „roșul“ mânia; violetul“ ironia, etc. etc.

Literatură.

A apărut alu 5-lea volum din „Documente privitoare la istoria Românilor, 1531—1552“, culese, adnotate și publicate de Nic. Densusianu. Acestu volum face parte din seria publicațiilor Hurmuzaki, și este numerotat Vol. II. Partea 4. Documentele cuprinse în acestu volum se referă la evenimentele principale istorice petrecute în toate țerile românești în epoca dela 1531—1552. Pe lângă interesul lor general pentru istoria română, documentele aceste au o deosebită importanță pentru istoria de stat a Transilvaniei. Anume, aici ni-se înfașează primii pași, ce-i face Casa austriacă, ca să supună dominațiunii sale Transilvania, care rămăsese independentă, după desființarea Ungariei, la anul 1526. Chiar și istoria lui Mihaiu Vitezul în Transilvania și politica lui față de împăratul Germaniei de-o parte, și Sultanul turcesc de altă parte, nu se voru pute de loc înțelege, fără documentele din epoca dela 1531—1552.

*

În editura librăriei Carol Müller din Bucuresci (Calea Victoriei 53, Colțu cu Pasagiul român) au apărut de curend următoarele opuri, cari atât în ce privesc esteriorul lor estetic și de gust, cât și mai ales în privința cuprinsului sunt de-o valōre recunoscută:

Femeia în trecut, prezent și viitor, de A. Bebel. Traducțiune din limba germană. Form. 8° de 453 pag. Prețu 2 lei 50 bani.

— Oamenii mari ai României: Ionu Vodă celu cumplit. Aventurile, Domnia, Răsboiele, Mōrtea lui, Rolul său în istoria universală și în viața poporului român (1572—1574). Cu un portret, trei planuri de bătălie, o hartă militară, un desen de atac, două genealogii, o gravură de costum și două făsimile, de B. Petriceicu-Hașdeu. Edițiunea II. Bucuresci 1894. — Form. 8° de 256 pag. Prețu 3 lei.

Toate aceste opuri se pot procura atât directu, dela editura librăriei sus amintite, cât și prin librăria N. Ciurcu din Brașov.

